

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 12.3.2021
JOIN(2021) 5 final

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Zvláštní administrativní oblast Macao:
Výroční zpráva za rok 2020**

SPOLEČNÁ ZPRÁVA EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST MACAO:

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2020

Shrnutí

Od předání Macaa Čínské lidové republice v roce 1999 Evropská unie a její členské státy pozorně sledují politický a ekonomický vývoj ve Zvláštní administrativní oblasti (ZAO) Macao, která se řídí zásadou „jedna země, dva systémy“. EU podporuje zásadu „jedna země, dva systémy“ a její uplatňování a tato výroční zpráva o vývoji v Macau je vydána v souladu se závazkem, který byl dán Evropskému parlamentu v roce 1997.

Zásada „jedna země, dva systémy“ se nadále uplatňovala i v roce 2020, jak stanoví základní zákon o Macau.

Také v roce 2020 byla v rámci zásady „jedna země, dva systémy“ v obecné rovině nadále dodržována práva a základní svobody obyvatel Macaa a zachovávány zásady právního státu. Macajské sdělovací prostředky nadále vyjadřovaly širokou škálu názorů, ačkoli existovaly určité obavy z rostoucí autocenzury.

Ačkoli základní zákon ani jiné legislativní akty nestanoví možnost zavedení všeobecného hlasovacího práva, EU vybízí macajské orgány, aby podporovaly větší zapojení veřejnosti do volby předsedy vlády a zákonodárného shromáždění.

Co se týče hospodářské sféry, vláda přijala účinná opatření s cílem zastavit šíření onemocnění COVID-19, ale hospodářství ZAO bylo pandemií těžce zasaženo a HDP zaznamenal prudký pokles. To lze z velké části vysvětlit tím, že i přes vládní úsilí o hospodářskou diverzifikaci zůstává hospodářství Macaa velmi závislé na odvětví hazardních her a na cestovním ruchu. Omezení cestování znamenalo, že ZAO v průběhu roku navštívil rekordně nízký počet turistů.

Bylo podniknuto několik legislativních kroků zaměřených na řešení významných sociálních problémů, jako jsou minimální mzdy, mateřská a otcovská dovolená a právní předpisy upravující zprostředkování práce.

I když vláda zaváděla podpůrná opatření pro obyvatele a společnosti a také trh práce si vedl dobře, hospodářské oživení v ZAO bude z velké části záviset na tom, kdy a v jakých počtech se do Macaa vrátí turisté z pevninské Číny. Z dlouhodobějšího hlediska zůstávají klíčovými strategiemi diverzifikace hospodářství a regionální integrace.

I. Politický a společenský vývoj

V průběhu roku nedošlo v Macau k významným změnám ve vysokých vládních funkcích.

Důležitým tématem projednávaným vládou Macaa byla i nadále národní bezpečnost, přičemž ústřední vláda vyzývala k úpravám právních a donucovacích mechanismů k zajištění národní bezpečnosti. V říjnu soudní policie zřídila nový útvar pro národní bezpečnost, který se skládá

z odboru informací, odboru pro vyšetřování trestné činnosti, odboru operativní podpory, odboru pro všeobecné záležitosti, odboru pro výstrahu před teroristickými trestnými činy a jejich vyšetřování a odboru kybernetické bezpečnosti. Dne 16. listopadu předseda vlády ve svém programovém projevu uvedl, že vláda předloží zákon na ochranu důvěrných dokumentů a vypracuje plán, který podrobně vymezí blíže neurčené nové postupy v souvislosti se zákonem o národní bezpečnosti. V současnosti nic nenasvědčuje tomu, že by se v ZAO Macao měl napodobit přístup uplatňovaný v Hongkongu spočívající ve vytvoření orgánu pro vymáhání pevninského práva.

Předseda vlády zahájil řadu reforem v oblasti veřejné správy. Oznámil plány na restrukturalizaci první části vládních úřadů, včetně sloučení úřadu pro vzdělávání a záležitosti mládeže a úřadu pro vysokoškolské vzdělávání. Vláda přislíbila posílení digitální správy a zlepšení mechanismu nábory státních úředníků.

Vláda přijala opatření k posílení ochrany pracovních práv. Zákonodárné shromáždění dne 16. dubna přijalo zákon o minimální mzdě zaměstnanců, který vstoupil v platnost dne 1. listopadu – první takový komplexní zákon o minimální mzdě v Macau. Zákon stanoví, že zaměstnanci v soukromém sektoru – s výjimkou pomocníků v domácnosti a zaměstnanců se zdravotním postižením – musí dostávat minimální mzdu ve výši 32 MOP za hodinu. Minimální mzda bude každé dva roky podléhat přezkumu a vláda rovněž uvedla, že napraví jakýkoli schodek ve mzdách přiznaných osobám se zdravotním postižením.

Předseda vlády uvedl, že vláda zavede právní předpisy o odborech zaměřené na ochranu práv pracujících poté, co byla opakovaně odmítnuta opatření navržená prodemokratickými zákonodárci.

Nový zákon regulující zprostředkování zaměstnání byl přijat dne 4. září a nabude účinku v březnu 2021. Zákon má chránit potenciální zaměstnance i zaměstnavatele, se zvláštním důrazem na ty, kdo přicházejí pracovat ze zahraničí. Například poplatek účtovaný potenciálním zaměstnancům by neměl přesahovat polovinu jejich základního platu za první měsíc, uvedeného v jejich pracovní smlouvě.

Zákonem stanovená mateřská dovolená byla v roce 2020 prodloužena z 56 na 70 dnů. Nová právní ustanovení také zavádějí pět dnů otcovské dovolené, což představuje zvýšení oproti dosavadním dvěma neplaceným dnům. Podle světových měřítek jsou však ustanovení o mateřské a otcovské dovolené Macaa i nadále dosti skrovná.

V srpnu začal platit nový systém veřejného bydlení, který pomohl zlepšit životní podmínky více než 2 200 domácností splňujících podmínky. Změna zákona o ekonomickém bydlení upravila postup podávání žádostí o zařazení do systému bytového vlastnictví a stanovila nový systém dalšího prodeje bytů. Předpokládá se také další dotované bydlení.

Vláda ZAO Macao přijala rychlá a rozhodná opatření za účelem kontroly šíření pandemie COVID-19; mimo jiné v únoru nařídila pozastavení činnosti kasin na dva týdny a po obnovení činnosti zavedla ochranná opatření. Veřejnosti bylo v rámci vládního plánu poskytnuto více než 20 milionů obličejových roušek za dostupné ceny. V prvních dnech pandemie byla upravena pravidla pro vstup do Macaa, aby se předešlo přenosu nákazy ze zahraničí, a od 25. března byl zakázán vstup osob, které nejsou obyvateli Macaa, ze

zámořských destinací. Dne 4. února byla pozastavena trajektová doprava mezi Hongkongem a Macaem; dne 5. dubna byla až do odvolání pozastavena autobusová doprava mezi Macaem a Hongkongem.

Orgány v pevninské Číně od srpna obnovily udělování víz, aby místním obyvatelům umožnily návštěvu Macaa za účelem rekreační turistiky. Celkově měla pandemie COVID-19 za následek 46 potvrzených případů nákazy, k úmrtím nedošlo.

V říjnu poukázal předseda Nejvyššího odvolacího soudu Macaa v projevu předneseném u příležitosti zahájení právního roku 2020/2021 na výzvy, jimž čelí právní systém ZAO. Zdůraznil pokračující vliv portugalského systému v souvislosti s uplatňováním zásady „jedna země, dva systémy“ a zároveň vyjádřil názor, že Macao a Portugalsko sdílejí odlišné etické normy, morální hodnoty, obyčeje a kulturu.

Vláda pokračovala v instalaci velkého počtu bezpečnostních kamer, přičemž podle oficiálních plánů se předpokládá, že do roku 2028 bude rozmístěno 4 200 kamer. Orgány tvrdí, že toto sledování je oprávněné, protože podporuje boj proti trestné činnosti.

Práva, svobody a rovné příležitosti

Práva, základní svobody a zásady právního státu byly i nadále obecně dodržovány, a to v rozsahu zaručeném základním zákonem Macaa a v souladu se zásadou „jedna země, dva systémy“.

Stále nebyly podniknuty žádné kroky ke zřízení nezávislého orgánu pro lidská práva v reakci na doporučení Výboru OSN proti mučení z prosince 2015.

Svoboda tisku byla obecně dodržována, pro mediální prostředí je však charakteristická autocenzura. Asociace portugalského a anglického tisku v Macau dne 18. března vydala prohlášení, v němž vyjádřila znepokojení nad zahrnutím Macaa a Hongkongu do rozhodnutí ústřední vlády zakázat americkým novinářům ze tří sdělovacích prostředků působení v Číně. V prohlášení uvedené asociace rovněž zazněly obavy z nepříznivého dopadu stupňujícího se napětí mezi Spojenými státy a Čínou v otázce svobody tisku.

Projevy znepokojení, mimo jiné i ze strany Asociace portugalského a anglického tisku v Macau, v říjnu vyvolalo předčasné a neodůvodněné ukončení výstavy World Press Photo 2020. Výstava obsahovala také snímky ze sociálních nepokojů v Hongkongu. Asociace portugalského a anglického tisku v Macau uvedla, že „je-li [toto] výsledkem nátlaku spojeného s některými vystavenými fotografiemi, pak to považujeme za závažný a znepokojivý incident, který ukazuje na narušování svobody projevu“.

Svoboda shromažďování byla v Macau i nadále obecně dodržována, **ačkoli pandemie COVID-19 měla dopad na výkon různých svobod**. Macajská asociace novinářů uvedla, že vládní orgány neměly z důvodu boje proti onemocnění COVID-19 rušit všechny tiskové konference. Tato organizace vyzvala vládní úřad pro informace, aby vyvažoval potřebu volného toku informací a potřebu boje s epidemií.

Veřejná bezpečnostní policie zamítla žádost Unie pro rozvoj demokracie zorganizovat každoroční vigilií se svíčkami k připomenutí brutálního zákroku na náměstí Nebeského klidu, přičemž se odvolala na obavy z šíření onemocnění COVID-19. Samostatná žádost o uspořádání výstavy fotografií byla rovněž zamítnuta. V noci na 4. června byly zadrženy dvě dcery prodemokratického zákonodárce Au Kam Sana za údajné uspořádání nezákonného shromáždění. Ve zprávě předložené Výboru OSN pro lidská práva nevládní organizace Macao Conscience vyjádřila obavy, že vláda zneužívá zájmy veřejného zdraví k zákazu všech forem vzpomínkových akcí.

Macao účinně neprosazovalo **svobodu sdružování a kolektivního vyjednávání**, jak je zakotvena v úmluvách Mezinárodní organizace práce. EU nadále vybízí Macao, aby tak činilo, mimo jiné prostřednictvím plánovaného právního předpisu o odborech.

Macao nadále vyvíjí úsilí proti **obchodování s lidmi**. Bylo však zařazeno do druhé skupiny zemí podle klasifikace amerického ministerstva zahraničí, v jehož výroční zprávě se uvádí, že Macao nesplnilo základní standardy pro odstranění obchodování s lidmi a místní orgány neprojevily zvýšené úsilí v porovnání s předchozím vykazovaným obdobím. EU je připravena posílit spolupráci s Macaem v této oblasti.

Macao dosud nepřijalo komplexní právní předpisy pro boj proti diskriminaci. **Diskriminace na základě sexuální orientace a genderové identity** nadále vzbuzuje obavy, a to zejména v oblasti zaměstnání, vzdělávání a zdravotní péče.

Macao pokračovalo v úsilí o potírání **korupce**, a to i prostřednictvím činnosti Komise pro předcházení korupci. V květnu 2020 byla zveřejněna výroční zpráva Komise pro předcházení korupci, v níž byla popsána práce tohoto subjektu zaměřená na řešení korupce ve veřejném a soukromém sektoru. Předseda vlády přislíbil zlepšovat povědomí obyvatel o řádných volbách a zajistit, aby volby do sedmého zákonodárného shromáždění (které se mají uskutečnit v roce 2021) mohly být provedeny v čestném, spravedlivém a otevřeném prostředí bez korupce.

II. Hospodářský vývoj

Pandemie COVID-19 měla dramatický dopad na hospodářství Macaa. Zatímco vláda úspěšně držela pandemii v ZAO pod kontrolou, omezení cestování a omezení v oblasti zdraví – v Macau i v Číně – znamenala, že po větší část roku navštívil toto největší středisko herního průmyslu na světě jen velmi omezený počet lidí.

V důsledku toho se HDP Macaa v meziročním vyjádření propadl v prvním čtvrtletí o 48,1 %, ve druhém čtvrtletí o 68 % a ve třetím čtvrtletí roku 2020 o 63,8 %¹. Příliv turistů v průběhu roku klesl o 85 % a do ZAO vstoupilo pouze 5,9 milionu návštěvníků (v porovnání s 39,4 milionu v roce 2019).

Zhruba 70 % turistů, kteří navštíví Macao, tradičně pochází z pevninské Číny, což znamená, že hospodářské oživení v ZAO bude do značné míry záviset na návratu čínských turistů. Vydávání individuálních víz obyvatelům pevninské Číny k návštěvě Macaa bylo v první polovině roku 2020 většinou pozastaveno. Od srpna se vydávání víz postupně obnovovalo a

¹ Tyto a následující údaje jsou poslední statistické údaje dostupné v době vypracování této zprávy.

v polovině září se obnovilo pro celou Čínu. To umožnilo určité zlepšení v počtu příjezdějících osob, avšak údaje v poslední části roku zůstávaly výrazně nižší než ty, které lze v Macau obvykle pozorovat, a nebyly dostatečné na to, aby zaručily pevné zotavení.

I přes tento pokles si trh práce vedl dobře a úroveň nezaměstnanosti se v období od září do listopadu zvýšila jen mírně, na 2,9 % (z 1,7 % na konci roku 2019)². Inflace za prvních jedenáct měsíců roku činila 0,1 %.

Ve fiskální oblasti musela macajská vláda v rozpočtovém roce 2020 čerpat z rezerv, aby udržela rovnováhu mezi příjmy a výdaji, v důsledku spojení slabé ekonomiky, poklesu příjmů (včetně daňových příjmů z herního průmyslu) a zvýšení veřejných výdajů. Fiskální situace ZAO nicméně zůstává velmi dobrá, neboť jsou dosud k dispozici velké rozpočtové rezervy (607 miliard MOP – 63 miliard EUR – na konci října).

Pro podniky v Macau omezení cestování do ZAO a ze ZAO vedlo k dodatečným provozním problémům. To platí zejména pro zahraniční společnosti a rezidenty, neboť cizincům, kromě těch z pevninské Číny, byl po většinu roku vstup nebo opětovný vstup do Macaa odepřen.

Hospodářská politika

V důsledku mimořádných okolností se v roce 2020 největší důraz kladl na zvládnutí pandemie a na podporu hospodářství, což vedlo k řadě naléhavých opatření. Vláda vyplatila v rámci systému dotací na podporu spotřeby 8 000 MOP (826 EUR) na obyvatele, poskytla poukázky na zdravotní péči ve výši 600 MOP (62 EUR) a příspěvek 15 000 MOP (1 550 EUR) pro místní zaměstnance a odborné samostatně výdělečně činné pracovníky splňující požadavky. Zaměstnancům též poskytla placenou odbornou přípravu a snížení daně z příjmu. Podnikům vláda dočasně zmírnila kritéria způsobilosti pro zařazení do systému podpory pro malé a střední podniky a zavedla systém úrokových příspěvků na bankovní úvěry poskytované malým a středním podnikům³. Osvobodila rovněž podniky od platby daně z cestovního ruchu, snížila daň ze zisku a prominula jim různé poplatky. Pod podmínkou, že společnosti nebudou po určitou dobu propouštět zaměstnance, byl zaveden systém subvencí. Celkově tato opatření podle odhadů dosáhla 12 % HDP ZAO za rok 2019⁴.

Dne 16. listopadu přednesl předseda vlády **programový projev** na rok 2021. Mezi priority patřily boj proti epidemii – se zaměřením na přenos nákazy ze zahraničí a jakýkoli opakovaný vnitřní výskyt – a podpora hospodářského oživení. Vzhledem ke struktuře ekonomiky oživení do značné míry závisí na vývoji pandemie. Pokud jde o hospodářský rozvoj, hlavní důraz je nadále kladen na upevnění odvětví cestovního ruchu a hazardních her a zároveň na diverzifikaci hospodářství a posilování regionální spolupráce s pevninskou Čínou. Dalšími prioritami jsou rozvoj měst a reforma veřejné správy.

Co se týče **hospodářské diverzifikace**, bylo od zahájení pětiletého plánu rozvoje (2016–2020) dosaženo pokroku, avšak na odvětví hazardních her stále připadá zhruba polovina HDP Macaa (v porovnání s 63 % v roce 2012)⁵. Hospodářství ZAO je rovněž i nadále do značné

² Za zmínku však stojí, že Macao má velký počet „nerezidentních“ pracovníků, kteří nemají v Macau trvalý pobyt (zhruba 87 200 osob [před pandemií COVID-19](#)), a mnozí z nich denně dojíždí.

³ Výše úrokového příspěvku činila až čtyři procentní body ročně a výše úvěru až dva miliony MOP.

⁴ Zdroj: MMF (<https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/%20Policy-Responses-to-COVID-19#M>).

⁵ Zdroj: WTO (Přezkum obchodní politiky Macaa, Zpráva sekretariátu, listopad 2020).

míry závislé na návštěvnicích z pevninské Číny. Programový projev proto znovu potvrdil cíl další podpory cestovního ruchu, který není spojen s hazardními hrami, a rozvíjení odvětví průmyslu, odvětví pořádání konferencí a výstav⁶, tradiční čínské medicíny, odvětví obchodování a odvětví finančních služeb. Za klíč k dosažení diverzifikace je rovněž považováno poskytování podpory malým a středním podnikům a podpora inovací.

Pokud jde o **finanční služby**, má v ZAO vzniknout dluhopisový trh a finanční instituce a pojišťovatelé z pevninské Číny jsou povzbuzováni k tomu, aby v Macau zřídili regionální centrálu a rozšiřovali své podnikání v portugalsky mluvících zemích.

Oběhové hospodářství a politiky v oblasti klimatu nadále představují značnou výzvu. Vláda v průběhu roku zahájila nový program recyklace elektronických a elektrických zařízení a slíbila, že v roce 2021 zakáže dovoz nádobí z extrudovaného polystyrénu.

Regionální spolupráce

Pro macajskou vládu zůstává klíčovou prioritou integrace s pevninskou Čínou v rámci „širšího okolí zálivu“ **Kuang-tung–Hongkong–Macao**. Cílem Macaa v rámci „širšího okolí zálivu“ je upevnit své postavení světového centra cestovního ruchu a rekreace a obslužné platformy pro obchodní a hospodářskou spolupráci a finanční služby, a to i mezi Čínou a lusofonními zeměmi.

V červnu 2020 nabyla účinku změna dohody o obchodu se službami v rámci Dohody o užším ekonomickém partnerství s pevninskou Čínou (podepsaná v listopadu 2019). Tato změna dále liberalizuje přístup macajských společností k pevninské Číně v oblasti finančních, právních, účetnických, stavebních a inženýrských služeb, služeb v oblasti kultury a cestovního ruchu, distribučních a dalších služeb.

Macao společně s městem Ču-chaj rozvíjí ostrov **Cheng-čchin**, ležící západně od Macaa v provincii Kuang-tung. Tento ostrov poskytuje Macau další půdu, kterou lze využívat pro podporu hospodářské diverzifikace a pro další integraci Macaa v rámci „širšího okolí zálivu“. Na ostrově se nachází areál Univerzity v Macau a různá zařízení, která slouží k rozvoji podnikání mladých lidí, tradiční čínské medicíny a dalších odvětví. V průběhu roku byl předložen návrh na vytvoření zóny intenzivní spolupráce mezi provincií Kuang-tung a Macaem na ostrově Cheng-čchin. V létě také začal fungovat nový hraniční přechod, jenž umožňuje pohodlnější překročení hranice mezi Cheng-čchinem a Macaem. Macao a Ču-chaj podepsaly smlouvu, která poskytuje Macau půdu na rozvoj projektu rezidenčního bydlení pro obyvatele Macaa na ostrově Cheng-čchin (projekt „nového sousedství Macaa“), který dále integruje Macao do pevninské Číny.

III. Dvoustranné vztahy mezi EU a Macaem

V roce 2020 byla EU i nadále druhým největším obchodním partnerem Macaa v obchodu se zbožím za pevninskou Čínou. EU byla největším zdrojem dovozu do Macaa a

⁶ Počet akcí v období 2012–2019 podle údajů WTO vzrostl o 50 %, než byl silně postižen pandemií.

její podíl na celkovém dovozu do Macaa činil 31 %⁷. Oproti tomu do Evropy směřovalo pouze 1,6 % zboží vyvezeného z Macaa a EU má ve vztahu k Macau i nadále dlouhodobý přebytek obchodní bilance. Důvodem je, že poptávka po dovozu v Macau se po léta stabilně zvyšuje, a to současně s růstem odvětví hazardních her a cestovního ruchu, přičemž místní odvětví výroby se snížilo zhruba na 1 % HDP.

Dvoustranný **obchod se zbožím (za prvních jedenáct měsíců)** v roce 2020 klesl o 37,3 % na 702 milionů EUR. Vývoz EU do Macaa v uvedeném období dosáhl hodnoty 650 milionů EUR, představující meziroční pokles o 37,0 % a vedoucí k přebytku obchodní bilance ve výši 599 milionů EUR. Macao nadále představuje rostoucí trh pro evropské luxusní zboží a mezi hlavní vývozní produkty EU patřily luxusní kožené výrobky, oblečení, hodinky a šperky, potraviny a nápoje a automobily.

EU je třetím největším zahraničním investorem v Macau po Hongkongu a pevninské Číně (s výjimkou offshorových finančních center). Podle macajských statistik na EU v roce 2019 připadalo 5,2 % celkového objemu přímých zahraničních investic. Za celými 54 % investic EU v Macau stojí Portugalsko. Podle údajů Eurostatu celkový objem přímých zahraničních investic z EU-27 do Macaa dosáhl v roce 2019 342 milionů EUR a objem přímých zahraničních investic z Macaa do EU dosáhl 1,93 miliardy EUR.

V důsledku pandemie se nekonalo **24. zasedání Smíšeného výboru EU-Macao**, které se mělo uskutečnit v roce 2020. Očekává se, že proběhne v první polovině roku 2021.

V prosinci 2020 provedla organizace **WTO přezkum obchodní politiky** Macaa. Macao bylo uznáno otevřenou ekonomikou, jež uskutečňuje volný obchod, přičemž všechny jeho použitelné celní sazby jsou udržovány na nulové úrovni a jeho vnější obchod (se zbožím a službami) v roce 2019 odpovídal 117,1 % HDP. EU jako jeden z hlavních obchodních partnerů Macaa přezkum obchodní politiky pozorně sledovala a přispěla souborem otázek. EU povzbuzuje Macao, aby přistoupilo k Dohodě WTO o vládních zakázkách.

I přes náročný rok Macajsko-evropská obchodní komora (MECC) a Evropská obchodní komora v Hongkongu společně koordinovaly evropskou účast na říjnovém Macajském mezinárodním obchodním a investičním veletrhu.

Navzdory pandemii COVID-19 v roce 2020 pokračovaly EU a Macao ve své dlouholeté spolupráci v oblasti odborné přípravy tlumočnicků. Pedagogická pomoc, kterou školitelé z Generálního ředitelství pro tlumočení Evropské komise poskytují Macajskému polytechnickému institutu, probíhala ve formě virtuálních tříd, dálkového vzdělávání a on-line seminářů pro vedoucí kurzů.

Vláda Macaa v březnu 2020 zveřejnila závěrečnou zprávu o **třetím programu spolupráce Macao–EU v právní oblasti**, jenž probíhal v období 2015–2019. Program přispěl k modernizaci a rozvoji právního systému Macaa a EU a Macao jedná o možnosti další spolupráce v této oblasti.

⁷ Údaje za EU-27.